

LA ESPERO

Organ för Esperantorörelsen
i Sverige

Utgiven av Förlagsföreningen
Esperanto u. p. a.

OFICIALA ORGANO POR SVEDA ESPERANTO-FEDERACIO (S. E. F.)

10a Jaro

N:o 8-9

Redaktör: HENNING HALLDOR.
Ansvarig utgivare: W. WAHLUND.
Prenumerationspris: Helt år kr. 3: 50.
Lösnummerpris: 35 öre.
Annonspris: 10 öre pr mm.
Redaktionens och expeditionens adress:
Förlagsföreningen Esperanto, Stockholm 1.

Redaktanto: HENNING HALLDOR.
Responda Eldonanto: W. WAHLUND.
Abonprezo eksterlanden: sv. kr. 4: 50.
Prezo po numero: 35 oeroj.
Anonprezo: 10 oeroj po milimetro.
Adreso de redakto kaj ekspedejo:
Eldona Societo Esperanto, Stockholm 1, Svedujo.

Aug.-Sept.

1922

XIV:de Internationella Esperantokongressen i Helsingfors 8-16 augusti.

Helsingforskongressens blev synnerligen lyckad och angenäm.

Åtskilligt över tusen deltagare hade anmält sig från 34 olika nationaliteter.

En stor del av de svenska kongressdeltagarna, bland dessa undertecknad, anlände den 7 augusti på kvällen med Birger Jarl till Finlands huvudstad. Vid hamnen voro en hel del personer från kongressbestyrelsen oss till mötes och hälsade oss välkomna samt hjälpte oss till rätta vid passvisering och förtullning. När dessa för en modern resa över gränsen ofrånkomliga formaliteter undanstötkats, ställdes kosan till Ständerhuset, dit vägen ej var lång och där kongressens expedition var förlagd. I Akceptejo erhöll en var sina papper mot uppvisande av sitt kongresskort.

Viktigaste dokumentet var Kongresa Libro, en bok på något över hundra sidor, innehållande detaljerat program för kongressen samt därjämte alla möjliga upplysningar, som man kunde behöva för vistelsen i staden. Vidare erhöles plan-karta över staden, på vilken just de platser som voro av direkt intresse för kongressdeltagarna funnos särskilt utmärkta. Bostaden förprickades på kartan, så att man utan svårighet kunde ta sig dit.

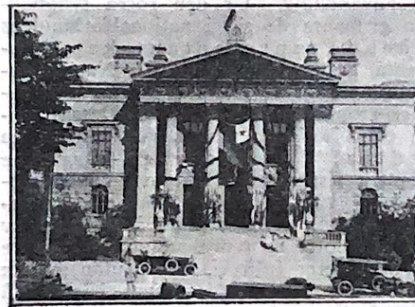
Man bodde och åt billigt efter svenska myntförhållanden, sammanlagt för omkring 5 å 6 kr. pr dag. (Om man beräknar, att hela kongressbesöket kostade 225 kr., så utgjorde båtbiljetter, vivre ombord och passet 125 kr. därav samt kongressavgiften 30, mat och husrum under 8 dagar 50 kr. jämte 20 kr. för diverse utgifter.)

Vid en utflykt i staden kände man genast igen esperantisterna på kongressmärket, vilket erhöles vid det omtalade första besöket i akceptejo. Det var ett stålgrått femhörnigt metallmärke jämte bandrossett av siden av tre olika slag:

- grön för utlänningar,
- blå och vit för finländare och
- gul för »helpkongressanoj».

I Ständerhuset, som var den plats, dit man alltid sökte sig på lediga stunder, fanns utom expeditionen, rymlig och med många olika funktionärer

bakom sina långbord, även ett kombinerat Manglejo och Babilejo, där det serverades kaffe och smörgåsar, vienerbröd,

Ständerhuset, där »Akceptejo» var inrymt.

mjolk, jordgubbar och hallon m. m. för en ringa penning. Där fanns vidare bokhandel. Och en trappa upp funnos, förutom mötessalar för facksammanträden, postkontor med bank samt telegraf enkom inrättade.

Första mötesdagen, tisdagen den 8 aug., var anslagen till orientering och förberedande sammanträden. Svenska rna hade, liksom de andra nationerna, ett separat sammanträde med hr Nylén som ordf. och hr Tell som sekr. Närvarande voro därjämte: fru Tell, fröknarna Josefson, Stockholm, och Boström, Gävle, rektor Jansson och hr Sam Jansson, Lidköping, kassör Helsing, Gävle, hr Elfving, Västerås, Härnqvist, Stockholm, och Johansson, Eskilstuna, samt »helpkongressano» lektorn Fru Jenny Velander, Skara. Ordföranden var redan av Sv. Esp.-Förbundet utsedd som representant. De föreliggande frågorna vid kongressen underkastades en förberedande diskussion.

På kvällen kl. 1/2 8 var mottagningsfest i Stenmans konstpalats, en av de största utställnings- och försäljningslokaler i norden för konstverk och som av ägarna, hr Stenman, gratis ställts till kongressens disposition.

De rymliga två trappor upp belägna

salarna och salongerna, vilkas väggar pryddes av utställda konstalster, voro fyllda av den brokiga skaran av kongressdeltagare, sittande, stående och gående under fritt samspråk. Gamla bekanta hälsade varandra med återseendets glädje och nya bekantskaper knötos.

I palatskaféet en trappa upp i samma hus hade man tillfälle att stilla sin hunger och törst med hjälp av prislistor på esperanto å förekommade förfriskningar. Här träffade man på kottierier av den mest invecklade nationalitetsblandning, där alla hade verkligt trevligt och gemytligt.

Tre trappor upp i samma hus var Esperantoutställningen med en massa sevärd ting, utom litteraturen, intressanta korrespondenser och en rikhaltig samling märken, m. m.

På onsdagsmorgonen kl. 9 var esperantistisk gudstjänst i Berghälls kyrka, ett nybyggt, imponant sandstenstempel, där altartjänsten sköttes av en ung finsk präst och en äldre (civilklädd!) engelsk prästman, och kyrkoherde Pätälä predikade. Rätt mycket folk deltog.

Kl. 11 ägde öppningshögtidligheten rum i Finska nationalteatern, kongressens mest imponerande och verkligt storslagna del. Teatern var fullsatt, och på scenen sutto kongressbestyrelsen jämte talemän för regeringar och internationella institutioner samt för de olika nationaliteter, som voro vid kongressen representerade.

Sedan en hornorkester spelat »Finlandia» av Jean Sibelius och »Korsholm» av Armas Järnefeldt samt La Espero, överlämnade J. M. Warden i egenskap av ordf. i Konstanta Kongresa Komitato ordet åt Finlands undervisningsminister Loimaranta, som höll ett hälsningstal till kongressen på finska, vilket omedelbart efteråt översattes till esperanto av magister Setälä.

Härpå utsågs med acklamation till kongressens bestyrelse: ordf. Finlands konsul i Dresden K. von Frenckell, v. ordf. dir. A. Sandström och dir. E. Privat samt fem nationella v. ordf. bl. a. dir. H. Arnhold för Tyskland. Generalsekreterare blev Gabr. Chavet från Paris, och sekr.

V. Setälä och H. Jacob (U. E. A.), v. sekr. blev bl. a. fröken Elli Ahlström i Stockholm.

Konsul von Frenckell övertog ordförandeskapet, betygande sin erkänsla mot lokalkommittén för dess gedigna organisationsarbete. Han uttalade kongressens tacksamhet gent emot republikens president Ståhlberg, som bl. a. velat hedra kongressen med att inbjuda dess talesmän till en mottagning på slottet. Efter ett par korta anföranden på landets båda modersmål, på finska om esperantos införande i skolorna och på svenska om esperantos användning i affärsvärlden, hälsade ordföranden samtliga kongressdeltagare hjärtligt välkomna å de finländska esperantisternas vägnar. Och särskilt d:r Zamenhofs maka, som velat underkasta sig mödan att bevista kongressen.

Härpå framträdde förutvarande undervisningsministern professor E. N. Setälä och höll en längre högtidsföreläsning på esperanto: om världsspråkproblemet. Ett utomordentligt intressant föredrag med delvis nya synpunkter till stöd för esperanto.

Ordföranden tackade den framstående språkvetenskapsmannen för de värdefulla vapen han ur vetenskapens arsenal satt i händerna på esperantisterna när det gäller att gendriva de ännu existerande tvivlen på det »konstgjorda» språket.

Anlända hälsningstelegram upplästes, bl. a. från general Sebert, Estlands ambassadör Akel (även detta på esperanto); det mest långväga var från esperantister i Nya Guinea.

Telegram avsändes till: republikens president, Finlands sändebud i Tokio prof. Ramstedt, general Sebert i Paris, Nationernas förbund och Internationella arbetsbyrån i Genève.

Uppträdde så ungraren d:r Kolocsay och föredrog på ett schvungfullt och medryckande sätt en av honom själv författad »Festa runo», ett såväl till form som innehåll konstrikt och vackert poem med anknytning till den finska dikningen.

Följde omedelbart härpå festtalet av d:r Edmond Privat, som gav ett nytt prov till de många föregående på sin mästerliga vältalighet, sin lätta och lekande framställningskonst, som håller åhöraren i spänning genom innehållets tänkvärdhet och träffande sanningar. Han anknöt sitt anförande direkt till de anföranden, som nyss hållits av prof. Setälä och d:r Kolocsay.

Så kom de många hälsningstälens långa rad. Främst de officiella representanterna för: Int. arbetsbyrån och Int. styrelsen för Röda Korset i Genève, sammanslutningen av int. sällskap i Bryssel; bulgariska, tjechoslovakiska, estländska, spanska och nederländska undervisningsministrarna; tyska inrikes- och litauniska jordbruksministrarna; Rysslands järnvägsöverinspektör; Uruguays regering samt staden Milano. 34 olika nationsrepresentanter talade härpå, och sammanlagt höllos omkring 60 anföranden av i det närmaste lika många talare. Det hela avslutades med en marsch spelad av orkestern och på slaget 3 upplöste ordföranden mötet.

Lika punktligt gick allting under hela kongressen ihop med det uppgjorda programmet, utan att något behövde undanskjutas eller särskilt påskyndas.

Från statens och andra officiella samt

många enskilda byggnader flaggades till kongressens ära.

På kvällen var konsert i Studenthuset av Suomen Laulu, nu blandad kör. En njutningsrik stund med gediget innehåll.

Kongressens stora arbetsmanträden ägde rum från kl. 9 f. m. på torsdag, fredag, lördag, måndag och tisdag till kl. 12 eller 1, samtliga i Riddarhusets stora sal.

Vid det första av dessa plena uppträdde ett par blinda och inbjödo till besök vid de blindas kongress som samtidigt pågick i Blindinstitutet (vars gäster esperantisterna voro).

Förutom åtskilligt annat förelåg till behandling organisationskommitténs förslag. Den vidlyftiga och genomgripande om- och nyorganisation av esperantovärlden som kommitténs ordf., Page i Edinburg, föreslaget vågade ingen sig på. Efter en del om och men hade emellertid samförstånd uppnåtts mellan Centra Oficejo i Paris och U. E. A. i Genève om en samorganisation på det redan besåendes grund. Esperantisterna betraktas härvid ur två synpunkter: såsom medlemmar av nationella och lokala sammanslutningar och föreningar, vilka sköta om propagerandet i respektive länder, och såsom individer, vilka gruppera sig internationellt i och för språkets allmänna användning. Ur den förra synpunkten gruppera de sig i nationalförbundens stående representantskap (Konstanta Reprezentantaro de la Naciaj Societoj) med säte i Paris, och ur den senare grupperas de i U. E. A. Dessa tvenne organisationer utse i samförstånd en central esperanto-styrelse (Centra Esperanto-Komitato), vilken ombesörjer hela rörelsens allmänna intressen. Denna styrelse skall bestå icke av tre ledamöter ur representantskapet jämte tre ledamöter från U. E. A., utan av sex ledamöter, vilka representera bägge två organisationerna. Denna centralstyrelse utser en nämnd för organiserandet av kongresserna, och den kan även organisera tekniska internationella konferenser.

Språknämnden (Lingva Komitato) förblir självständig. Esperantisterna äro ävenledes grupperade i facksammanslutningar, vilka ha möten under kongresserna, uppställa kandidater till L. K. och kunna medarbeta för organiserande av tekniska konferenser.

Av diskussionen framgick, att samtliga talare gävo detta organisationsförslag sitt fulla gillande.

Samma dag kl. 3 e. m. sammanträdde U. E. A. och beslöt för sin del biträda förslaget.

Följande dag kl. 9 f. m. förelåg organisationsförslaget tryckt, diskuterades i detalj och antogs av kongressen. Sebert och Chavet utsågos till ordf. och sekr. för Representantskapet, tills detta själv blir i tillfälle att välja sin styrelse. Vidare beslöt, att den hittillsvarande kommittén skulle fungera som Centra Esperanto-Komitato, tills denna blivit stadgenligt vald. Ledamöter: Warden, Chavet, Stettler, Privat, Arnhold, Page (ordf.), Poncet, Isbrücker.

Bland andra beslut som fattades må nämnas, att kongresserna fortfarande borde äga rum varje år; att karavaner av icke-esperantister ej finge anslutas till kongressen; att insamla medel till ett Za-

menhof-monumentet i Warschau. Nästa kongress skall äga rum 1923 i Nürnberg, där den första esperantoföreningen och den första esperantotidningen sågo dagen 35 år tidigare.

En massa fackmöten av vitt skilda slag höllos som vanligt, så att ordföranden med full rätt betecknade esperantokongressen som en »kongressernas kongress».

Över söndagen gjorde ett par hundrat kongressdeltagare en utfärd till Imatra. Man reste med sovagnar på lördagskvällen. Återkomst till Hälsingsfors på måndag morgon igen i tid att besöka arbetsplenium — för rådplägning om den nya organisationens ekonomi.

På måndagskvällen försiggick den traditionella kostymbalen i Studenthuset, där man i sidorummen begagnade tillfället till samtal och rådslag.

En intressant samvaro blev även den gemensamma middagen på Munksnäas utanför staden, fastän de officiella talen drucknade i sörlät.

Det mest underhållande och lärorika, ett verkligt minne för livet blev festsoarén på Finska nationalteatern på torsdagskvällen. Efter ett ståtligt hälsningstal av legationsrådet Välikangas, följde ett föredrag om finska allmogesångare och spelemän med kantelespel och Kalevalasång av allmogemän, samt folkmelodier och operasång, folkdanser i nationaldräkter, körsång och sist teaterspel: »La fiançigo» av Kivi. — Det var en enastående gedigen helafton, som räckte till bortåt midnatt efter alla biseringar.

På fredagens middag samlades kongressen — efter gemensam fotografering på den monumentala trappan till Nikolai-kyrkan — först kring Lönnrot- och Kalevala-monumentet, där Privat höll hälsningstal och nedlade en krans, och sedan vid Runebergsstatyn i Esplanaden med tal för skalden av ungraren Kalocsay jämte blomsterhyllning.

Helsingforskongressens betydelse.

XIV:e esperantokongressen i Hälsingsfors äro av historisk och epokgörande betydelse icke blott genom det där fattade beslutet om en verklig organisation av la esperantistaro — utan att någon rubning av redan bestående institutioner behöfve ske — utan ock genom statsmyndigheternas mottagande av kongressen.

Som redan nämnts, öppnades kongressen med ett hälsningstal av en regeringsledamot, landets undervisningsminister, och en f. d. undervisningsminister och språkprofessor gav vid samma tillfälle i en vetenskaplig föreläsning det bästa stöd åt esperanto.

Men ej nog härmed. Finlands statsöverhuvud, presidenten Ståhlberg, inbjöd kongressens officiella representanter och talemän till mottagning på slottet, där presidenten och hans fru på det älskvärdaste sätt underhöll sig med sina gäster.

Presidenten hade dessförinnan visat uppmärksamheten att skicka sin adjutant, överste Äimälöns-Aimä, att övervara ett kongressplenium. Adjutanten talade flytande esperanto, och presidenten var ej heller främmande för detta språk.

Det var en vacker, gedigen och innehållsrik kongress. Och konsul von Frenckell kunde med glädje och stolthet uttala

sin tillfredsställelse, när han den 15 på middagen gav deltagarna hemlov.

Samma kväll hölls en arbetarfest i Rid-darhushets stora sal. Det fätal kongress-deltagare, som bevisade denna tillställ-ning utanför den egentliga ramen, fingo en känning av de skarpa politiska mot-sättningarna, som ännu fortfarande ruva på botten av folksjälen i det nyss av inbör-deskriget sargade Suomi. Här står dock esperanto utanför, även om vrång vilja och okunnighet passat på att kasta en skugga på kongressen och esperanto av denna anledning.

Omdömet om kongressen som sådan står i alla fall fast — den var en mön-sterkongress, som hos deltagaren kvar-lämnat enbart angenäma minnen.

Paul Nylén.

.....

La postkongresa vizito en Stockholm.

Kiam estis decidite, ke la dekkvara oka-zus en Helsingfors la stokholmaj espe-rantistoj sentis le devon arangi antaŭ-aŭ postkongresan viziton, ĉar nombro da partoprenantoj en la mondkongreso certe prenis la vojon tra la ĉefurbo de Svedujo. Pro la valutosituacio oni ne povis esperi, ke tiu nombro estus granda. La stok-holmaj esperantistoj ankaŭ ne volis kon-kurenci kun la arangintoj de la mon-dkongreso, pro tio ili ne aranĝis postkon-greson sed nur postkongresan viziton.

La komuniko pri la postkongresa vizito pro certaj kaŭzoj ne estis enpresata en la esperantogazetoj, escepte Esperanto Triumfonta kaj (kelkaj vortoj) Esperanto. La espero pri bona partopreno tial estis la plej malgranda, des pli ĝojaj la stok-holmanoj estis vidante la alvenantajn arojn.

La unua vizitanto estis ingeniero Balzac el Torino. Li ne antaŭe anoncis sian al-venon kaj li pro malfeliĉaj cirkonstancoj ne sukcesis trovi iun samideanon hejme. Merkrede la 16an alvenis ĉ. 20 samideanoj, inter ili kvar gefrancoj kiuj la saman vesperon forveturis. La aliaj restis ĝis sabato. La ceteraj alvenis jaŭde kune kun la lastaj svedaj partoprenintoj de la mondkongreso.

En kelkaj grupoj oni rigardis la vid-indaĵojn de la urbo, Riddarholmsskyrkan, La urbdomon, Skansen k. t. p. La unua ĝenerala kunesto okazis vendrede en ho-telo Continental, kie partoprenis ĉ. 50 personoj el 15 nacioj. Tie parolis la ga-stigantoj kaj la gastoj. La humorplena s-o Edwards kantis gajajn kantojn. La muziko ludis la himnon.

Sabate la plej multaj faris ekskurson al Drottningholm, kie oni rigardis la ka-stelon kaj la kasteleton "flinujo". Post reveno en la urbon oni veturis al Skansen por lagmanĝi en Idunhallen. Per la nokta rapidvagonaro la plej multaj forveturis por gastoj en Kopenhago ĉe la danaj samideanoj.

Estis la unua fojo, kiam tiom da ekster-landaj samideanoj vizitis nian urbon, kaj oni sin sentis tre fiera povi montri al la stokholmanoj, ke tamen ekzistas esperan-tistoj kaj eĉ tre indaj esperantistoj. Estas tre utila kaj efika propagandmetodo mon-tri al la homoj eksterlandajn samidanojn. En tri lokoj: Continental, Skansen (la fama marista muzikistaro) kaj Horn oni ludis

la himnon, speciale lernita por la post-kongresa vizito.

* Nia situacio flanke de la mondvojoj malfaciligas al ni la poresperantan labo-ron. Nia nuna alta valuto kaŭzigas la foreston de la samideanoj se aliaj kaŭzoj ne tion faras. Des pli ĝojigas nin vizitoj, des pli ni ĝojas povi helpi al niaj gastoj.

H. H.

.....

La Esperos fortsättningskurs.

Ledare: Läroverksadjunkt H. Skog, Ystad.

Översättning till uppgift 5.

La tasko¹ de la konstruaro² estas krei³ ĉambrojn⁴; unu el la plej gravaj aranĝoj por⁵ fari⁶ la ĉambrojn uzebla⁷ al⁸ la homo estas la fenestro. La bezono de⁹ lumo kaj aero estas malsama¹⁰ por malsamaj¹¹ ejoj¹², variis¹³ laŭ¹⁴ klimato kaj vivcirkonstancoj¹⁵. La ebleco¹⁶ kontentigi tiun¹⁷ bezonon de lumo kaj aero endome¹⁸ treege¹⁹ ŝanĝiĝis²⁰ dum la pasado²¹ de la tempoj²². Ni apenaŭ povas²³ imagi²⁴ kiel aspektis²⁵ la vivo dum²⁶ la²⁷ tempoj, kiam²⁸ oni ne havis²⁹ sia dispono vitron en maldikaj lamenoj³⁰. Kiom³¹ intervena³² en la formigon³³ de nia ĉiutaga³⁴ vivo kaj niaj kutimoj estis³⁵ ebleco³⁶ povi³⁷ bari³⁸ la tagluman truon³⁹ en⁴⁰ la muro per tia⁴¹ mirinda konstrumaterialo, kia estas la vitro, pri⁴² tio oni malofte pensas⁴³, kiom⁴⁴ grava⁴⁵ por⁴⁶ la evoluo⁴⁷ de la moderna⁴⁸ industrio, kiom difina⁴⁹ por⁵⁰ la kaj⁵¹ eksteraj⁵² kaj internaj formoj⁵³ de la konstruaĵoj. La fenestra vitro⁵⁴ ĝenerale⁵⁵ ebligis⁵⁶, ke la kulturo de la pli nova tempo⁵⁷ povis⁵⁸ kreski kaj evolui⁵⁹ en pli nordaj terzonoj⁶⁰ ol tiu de la antikva⁶¹.

*Sämre är celo, mål; la bör ej gärna utelämnas. ²El. arkitekturo; sämre är konstrua art, arto konstruata; ej artkonstruo. ³Möjl. formi; knappast havigi, anskaffa; ej ke krei (28). ⁴El. ejoj. ⁵Kan ej utelämnas. ⁶Möjl. igi, uzeblig, som dock lätt för tanken på en omändring av ett redan befintligt rum; ej fariĝi, låta göra, fariĝi, bliva, göras (till). ⁷Sämre är loĝebla, beboelig; ej uzebla (101), uzeble (95); ĉambro är "huvudordet". ⁸El. por. ⁹Knappast je; ej pri, pro. ¹⁰Möjl. difereca, knappast malsimila, malegala: Malsama anger endast, att någon olikhet finnes; då man använder malsimila, tänker man alltid på, vari olikheten består; malegala förutsätter någon slags jämförande värdering; difereca får lätt en något matematisk anstrykning; ne la sama avviker något mer från texten; diferecas kan gå för sig. ¹¹Jfr föreg. El. diversspecaj; möjl. nesamcelaj. ¹²Ej regionoj, områden. ¹³El. diferecas; möjl. ŝanĝiĝas, som dock snarast anger en pågående förändring; ej ŝanĝas, förändras. ¹⁴El. kun; ej en. ¹⁵El. vivkondiĉoj; möjl. vivkutimoj, rilatoj. ¹⁶Möjl. la eblo, vilket dock snarast betyder "det möjliga"; ej ebligeco. ¹⁷Icke gärna tiun-ĉi, ĉi tiun, som betyder den här eller den senare i mots. mot den förra; ej la, som aldrig betyder "detta"; ej tion (106). ¹⁸Sämre är en la domo. ¹⁹El. ege, vilket dock innebär ett mycket starkt betonande av begreppet förändring; el. alta-grade. ²⁰El. aliĝis, vilket dock är ett starkare uttryck; sämre är estas ŝanĝiĝinta, då den enkla formen är fullt tillräcklig; estas

ŝanĝita innebär mer än ŝanĝiĝis, att man känner eller intresserar sig för orsaken.

²¹Kurado (möjl. kuro) tar mera hänsyn till hastigheten. ²²Möjl. epokoj, knappast tempasoj; dum la pasintaj tempoj avviker mera från texten. ²³Möjl. kapablas, förmå. ²⁴Sämre är pensi (imagi betyder just föreställa sig, även inbilla sig); ej pripensi, betänka, pensi al ni, pensi nin.

²⁵El. formiĝis, sin formis, prezentis sin; möjl. kia la vivmaniero estis; ej enformiĝis. ²⁶El. en. ²⁷Knappast tiuj, dessa (104); ej tiaj, sådana. ²⁸Ej tiam (109). ²⁹Möjl. al. ³⁰El. platoj, möjl. tavoloj, tavoletoj, vilket dock egentligen betyder skikt, vanligen uppkommet genom någon slags avlagring och oftast flera ovanpå varandra. ³¹El. kiome. ³²El. influa, influanta, intervenanta; möjl. ŝanĝoefika, revolucia, esenca, kiom enplektiĝis; knappast kundecida; ej igema, enkaptanta. ³³Möjl. modeladon; prezentadon; ej enformadon.

³⁴Ej taga, som i regel uppfattas som motsats till nokta. ³⁵Knappast tiuci jfr ¹⁷; ej la. ³⁶Observera ordföljden: ordet ebleco placeras omedelbart intill sin bestämning povi. ³⁷Povi kanske bäst utelämnas. Ej ke povi (28). ³⁸El. fermi: bari tar mera hänsyn till effekten, fermi mera till själva handlingen. ³⁹El. lumtruon, truon por taglumo. Knappast lumfenestron. ⁴⁰Ej ĉe.

⁴¹Esp. föredrar i sådana uttryck tia..... kia framför tiel.....kiel; ej tia.....kiel (108). ⁴²Ej al. ⁴³El. (tion) oni malofte pripensas. ⁴⁴Möjl. kiel. ⁴⁵El. gravega; knappast signifna, signifplena, som huvudsakligen användas i rent språklig betydelse. ⁴⁶Ej pro, på grund av. ⁴⁷El. evoluado; möjl. evolucio, som dock helst reserveras till mera allmänna uttalanden, som motsats mot revolucio. Ej evoluigo: evoluigi bet. förorsaka utveckling. ⁴⁸Ej laŭmoda, modern i betydelse överensstämmande med det rådande modet. ⁴⁹Möjl. difinanta, decidiga (pri); sämre är decidiganta, fiksanta; ej decidanta. ⁵⁰Ej pro. ⁵¹I st. f. kaj ..... kaj kan man använda tiel ..... kiel, kiel ..... tiel, kiel (ankaŭ); ej eksteraj tiel kiel internaj. ⁵²Ej eksteraj, yttersta, ytterliga. ⁵³Ej formalaj. ⁵⁴Möjl. vitraĵo. ⁵⁵Möjl. entute; knappast resume, som sammanfattning, kort sagt. ⁵⁶Icke gärna estas ebliginta, jfr ²⁰, ej estas ebligita, har möjlighets (57). ⁵⁷El. (pli) novtempa (novepoka) kulturo; ej pli nova tempkulturo, enär ordet tempkulturo blir meningslöst. ⁵⁸Ej estas povinta, jfr. ²⁰; plikreskiĝi är onödigt tillkränglat. ⁵⁹El. evoluadi; möjl. progresi disvolviĝi; vastiĝi skulle betyda utbreda sig (geografiskt), ej evoluciĝi, evolui sin, sin evolucii; evolui betyder utvecklas, utveckla sig. ⁶⁰El. klimatspecoj, klimatoj; möjl. regionoj; knappast zonoj, gördlar; ej aerfluo, luftströmmar, aerstreko. ⁶¹Efter ol kunna följa andra uttryck, om man använt andra vändningar i det föregående; pratempa skulle betyda uråldrig, således från en ännu äldre tid än den här åsyftade forntiden.

Ovanstående är utarbetat på grundval av 11 olika översättningar. Siffrorna inom parentes hänvisa till paragrafer i kursen "Esperanto utan förkunskaper", som kan erhållas i särtryck från Förlagsföreningen Esperanto till ett pris av 25 öre.

Någon ny uppgift lämnas ej denna gång, utan i nästa nummer kommer att införas lösning av den i nr 4 lämnade uppgiften.

Esperanto inför Nationernas förbund.

Nationernas förbunds generalförsamling behandlade den 21 september generalsekretariatets rapport över dess undersökning av esperantos ställning för närvarande och lämpligheten av dess införande i alla världens skolor.

Till rapporten var fogad en resumé, vari sades att utredningen visat:

1) att behovet av ett hjälpspråk för att underlätta de internationella förbindelserna överallt gör sig livligt kännbart;

2) att vetenskapliga och kommersiella föreningar efter att ha studerat frågan föredraga ett neutralt enkelt språk och i allmänhet rekommendera esperanto;

3) att esperanto synes vara det mest fulländade;

4) att esperanto, som använts under 35 år, antagit karaktären av ett levande språk och kan utveckla samt anpassa sig;

5) att esperanto redan är i många fall officiellt infört;

6) att esperanto är lättare att lära än något annat språk, även för barn från österlandet;

7) att esperanto icke överbelastar skolprogrammen utan tvärtom underlättar studierna av främmande språk;

8) att skolmän önska officiellt internationellt antagande av esperanto för att ha garanti för normal utveckling av språket genom kontroll av akademien;

9) att en del stater uppskjuta ett officiellt införande av esperanto blott emedan de vänta sällskap av tillräckligt många andra stater;

10) att flera stater redan officiellt antagit esperanto för användning vid telegrafering;

11) att användning av esperanto synes utbreda känslan av internationell solidaritet i enlighet med Nationernas förbunds syfte.

På grund av dessa orsaker rekommenderas förbundet att uppmärksamma esperanto.

Rapporten föredrogs vid mötet av den franske senatoren Georges Reynald. Förbundsårsamlingen beslöt godkänna densamma med de därtill fogade slutsatserna samt hänsköt frågan om ett internationellt hjälpspråk till permanenta utskottet för intellektuellt samarbete, vars ordf. är den berömde filosofen Bergson. Finland, Kina, Japan, Persien, Sydafrika och Bulgarien understödde förslaget om att officiellt antaga esperanto för införande i skolorna, särskilt varmt talade lord Robert Cecil för detsamma och även den kände språkforskaren i Oxford Gilbert Murray tillstyrkte antagandet av esperanto.

Resultatet av aktionen inom Nationernas förbund är att beteckna som gott. Några höga förväntningar på att frågan i ett slag skulle lösas hade man icke anledning att göra sig, tvärtom, efter franske undervisningsministerns uppseendeväckande åtgärd att förbjuda undervisning i esperanto vid de statliga skolorna fanns anledning till farhågor för att förslaget om esperanto skulle möta starkt motstånd från vissa håll och direkt avslås av den höga församlingen.

Generalsekretariatets för esperanto gynnsamma rapport utgör ett mycket viktigt dokument, särskilt med tanke på den franske undervisningsministerns på-

Tyskland.

Kommittén för nästa års internationella esperantokongress är redan utsedd och i full verksamhet. Ordförande är d:r Richard Ledermann. Kommitténs organ blir Esperanto Triumfonta.

Man har gissat på 8,000 deltagare. Kan det bli sanning?

*

I Dresden ha 1,200 skolbarn i åldern 11—13 år anmält sig till esperantokurser. Stadsfullmäktige ha medgivit att klassrum i stadens folkskolor avgiftsfritt få begagnas för dessa kurser, och man ämnar söka komma dithän, att även lärarna skola betalas av staten.

Det vackra resultatet har ernåtts genom samarbete mellan arbetarnas esperantoförening, lokalföreningen av tyska esperantoförbundet och esperantogruppen inom Dresdens lärarförening.

*

Holland.

Internacia katolika Unuiĝo Esperantista har haft sin sjunde kongress i Nijmegen 19—23 augusti.

*

Frankrike.

Ett esperantohem har nyligen öppnats i 43 Cours Joseph Thierry. Genomresande meningsfränder uppmanas att göra besök därstädes.

*

Lettland.

På hemresan från Helsingfors besökte en del kongressdeltagare Riga, där de uppvaktade ingen mindre än presidenten Čakste. Representanter för fjorton nationer voro samlade under ledning av hr Edgard Grot. Fru Cense från Paris höll på esperanto ett anförande, vilket presidenten förstod utan tolkning. Han tog farväl av de uppvaktade med orden: »Ĝis revido dum la tutmonda Esperantokongreso en Riga.»

*

En av Lettlands största dagliga tidningar »Latvijas Sargs» innehåller lektioner i esperanto samt propagandartiklar.

*

Ungern.

Den första lands-esperantokongressen efter kriget hölls i Miskolc 26—27 aug. i närvaro av 180 esperantister. Man beslöt upprätta ett ungerskt esperantoinstitut samt utgeva en översättning av ett hundratal dikter av skalden Petöfi.

stående att esperanto var ett vapen i händerna på extrema politiska kretsar. Efter Helsingforskongressens avslutning slogs på samma trumma i en del svenska tidningar. Esperanto är dock icke bundet vid någon politisk eller annan rörelse, det står alla fritt att taga det i sin tjänst.

Vi måste nu arbeta vidare med begagnande av det nya vapen folkförbunds-församlingens behandling av esperantofrågan skänkt oss. Esperanto har nu kommit så långt att det kan icke dö, tidpunkten för dess fulla seger beror endast på dess anhängares arbetstakt.

Bulgarien.

Den nionde bulgariska esperantokongressen hölls den 6—8 augusti i Sofia i närvaro av 500 personer.

Till bulgariska esperantoförbundet äro 32 lokalföreningar anslutna med 550 medlemmar. Esperanto undervisas i 25 gymnasier, lärjungarnas antal är 784.

Tidningarna refererade detaljerat kongressens förhandlingar.

*

Rumänien.

Den andra rumäniska esperantokongressen hölls i Cluj 8—11 juli. Hälsningstelegram anlände från drottningen samt kultur- och undervisningsministrarna. Bland deltagarna märktes även ungarare, ryssar, tyskar och amerikanare.

*

Albanien.

Albaniens regering har officiellt meddelat ordföranden i lärarnas internationella esperantokonferens, d:r Edmond Privat, Genève, att esperanto skall införas som obligatoriskt läroämne i realskolor, gymnasier och handelsskolor i Albanien.

*

Brasilien.

Den första brasilianska scoutkongressen har antagit följande resolution:

»Då behovet av ett internationellt språk mer och mer framträder för scouterna och esperanto fullt uppfyller fordringarna på ett sådant språk beslutar första brasilianska scoutkongressen råda varje scout att lära sig esperanto och alla lokalföreningar att underlätta lärandet av detta språk genom att börja kurser i sina lokaler.

.....

Tidningarnas esperantokurser.

Under innevarande år ha icke mindre än 20 svenska dags- och veckotidningar innehållit kurser i esperanto.

I de åtta lektioner, varav kurserna bestått, har författaren, fil. lic. Harald Skog, i koncentrerad form redogjort för det viktigaste man har att inhämta vid studiet av esperanto, men det är givetvis icke lätt för dem som utan någon annan hjälp vilja lära sig esperanto att fullt tillgodögöra sig innehållet. Det är alltid en svår sak att alldeles på egen hand studera ett främmande språk. I någon mån kan detta förhållande mildras genom att genomgå flera läroböcker, ty detaljer som fattas i den ena stå kanske i den andra.

Vid studiet av tidningskurserna är det därför nyttigt att skaffa sig även en lärobok och vidare en eller ett par läseböcker med gradvis ordnade läsestycken samt erforderliga ordböcker. Det är ett av esperantos stora företräden framför de levande nationella språken att det överhuvudtaget är möjligt att på egen hand utan någon hjälp förvärva ett i det närmaste riktigt uttal. I fråga om engelska, franska o. dyl. språk är detta absolut omöjligt.

Men icke ens esperanto kan läras utan träget arbete, motsatsen skulle strida mot sunda förnuftet. I esperanto är dock detta arbete nedbringat till ett minimum.

Sveda kroniko.

Vizito ĉe ministroj. Kaŭze de propono de dro Privat la estraro de SEF skribis al la registraro, ke ĝi ordonu al la svedaj reprezentantoj ĉe la kunsido de la Ligo de Nacioj, ke ili voĉdonu por la akcepto de Esperanto. Tri reprezentantoj por la federacio, nome s-roj Nylén, Jansson kaj Halldor, vizitis la 26an de aŭgusto la ministraron por eksterlandaj aferoj (samtempe ĉefministro) Branting kaj la ministraron por eklezio kaj instruado Olsson. Ili ambaŭ afable akceptis la reprezentantojn kaj esprimis sian simpatian al la mondlingva movado, sed ili ne povis fari ian promeson. Kopioj de la skribaĵo estis senditaj al ĉiuj membroj de la sveda delegitaro ĉe la kunsido de la Ligo de Nacioj.

Esperanto en la sveda gazetaro. Post la lasta reporto (en kajero 5) komencis enpresi esperantokursojn Dalarnes Folkblad, Örebro-Kuriren, Kristianstadsbladet, Skaraborgs Läns Tidning, Säningsmannen, Jönköpings-Posten.

Stockholm. La 23-a kongreso de instruistoj okazis la 16—19an de aŭg. En la sekcio Modernaj lingvoj estis la mondlingva demando priiraktata. S-ro E. Beckman estis anoncanta kiel parolanto, sed s-o Sam Jansson lin devis anstataŭigi. La temo estis "La mondlingva demando antaŭ la Ligo de Nacioj" kaj priiraktis la Genevan konferencon. Ekspozicio estis aranĝata. Bedaŭrinde ne multaj kongresanoj ĝin rigardis.

Je la kongreso de la laborista federacio propono pri Esperanto estis priiraktata. La proponinto estis s-o John Johansson, kaj lia propono estis ke la federacio esploru la disvastigon de Esperanto en la laborista movado kaj la manieron por subteni Esperanton. La diskutado estis enkondukita de nia samideano Axel Axelson el Hälsingborg, kiu partoprenis la kongreson. Oni nenion decidis koncerne la proponon, sed esprimis la dezirindecon disvastigi la instruadon pri fremdaj lingvoj en la popollernejoj. S-o Daniel Berg proponis, ke la sekretario faru ĉe la internacia federacio proponon ke ĝi akceptu kiel internacia komunikilo lingvon vivantan aŭ artefaritan. La kongreso tion aprobis.

La grupo esperantista en Stockholm havis ordinaran kunvenon en Hotell Östergötland jaŭdon la 14an de sept. sub prezido de s-o Nylén. Ĉeestis 20 anoj. Fraŭlino Jung el Köln la saman tagon venis el Helsingfors por dum kelka tempo resti en Stockholm kaj vizitis la kunvenon. La prez. detale raportis pri la kongreso en Helsingfors. Kiel kasiston oni elektis s-on Eriksson ĉar la antaŭa kasisto, s-o Mitschke, forvojaĝis al Usono.

Viziton faris ingeniero Taumose el Kopenhago, prezidanto de Centra Dana Esperantista Ligo.

Novan kurson komencis rektoro S. Jansson en sia lernejo Beskowska Skolan. Partoprenas 15 knaboj sub la gvidado de s-o Jansson mem. La partoprenintoj en kurso dum pasinta vintro daŭrigas siajn studojn sub gvidado de la filo de rektoro J., s-o Sam Owen Jansson.

Malmö. La kvara kongreso de la asocio de svedaj popollernejoj instruistoj okazis tie ĉi la 10—13an de aŭg. La klubo

esperantista aranĝis ekspozicion en la kunvenejo. Ĝi altiris grandan intereson de la kongresanoj. E. A.

Dimanĉon la dekokan de septembro la policaro ĉi tie havis kunvenon, je kiu parolis s-o Lorenz Jönsson pri Esperanto kaj la internacia lingva ideo. Komitato estis aranĝata por starigi esperantan klubon. La aŭspicioj estas tre bonaj.

Göteborg. Nova kurso estas komenca kun 12 partoprenantoj, gvidata de instruisto Rydbo, kaj perfektiga kurso kun 11 partoprenantoj, gvidata de s-o Nilsson. N. G. N.

Gevle. Post kvarmonata ripozo la grupo denove komencis sian laboron. La unua kunveno por tiu-ĉi sezono okazis la 19an de sept. La prezidanto raportis inter alie, ke Esperanto estas enkondukita ĉe Teknika Vesperlernejo en Gevle (Tekniska Aftonskolan). La grupo decidis komenci novan kurson la 6an de okt., gvidanto estos s-o Liljemark. — La kunsidon vizitis s-o Pehrsson el Stockholm, ĵus reveninta el eksterlando li transdonis salutojn de la samideanoj en Berlin, Lübeck, Dresden, Leipzig, Hamburg kaj aliaj lokoj. La kunvenejo estos bele ornamita per la esperantaj koloroj, kaj la virinaj anoj de la grupo prizorgis bongustan tesupeon. Alk.

Södertälje (julio). Kun granda p'ezuro mi povas raportu ke nia verda stelo aperis ĉi tie. En la komenco de aprilo komenciĝis kurso inter senlaboruloj, ĝi sukcesis bone. Ni kunvenas ĉiulunde en kafejo Rex. Kursgvidanto estas s-o Erik Grahn. Kelkaj personoj studas la lingvon por si mem. H. L.

Sveda Sekcio de Sennacieca Asocio Tutmonda estas fondita sub la nomo Sveda Laborista Esperantista Asocio. Prezidanto estas s-o Einar Adamson, Gevle.

Ne forgesu sendi raporton el via loko!

.....

Kongresano.

P. Nylén ĉe kongreskunsido.

En la finna ĵurnalo Uusi Suomi ni trovis karikaturojn de kelkaj el la plej konataj kongresanoj. Ni pruntis la bildon de nia esperantista veterano sveda Nylén.

.....

Sprid esperantolitteratur!

Esperantoexamina.

Vid förbundets senaste årsmöte beslöt att provisoriskt för ett års tid inrätta en examensnämnd, vilken skulle ha till uppgift att till därav förtjänta personer utfärda intyg om kunskaper i esperanto. Nämndens första uppgift blev att upprätta en arbetsordning med bestämmelser om de olika examina. Denna uppgift är nu fullgjord, och här nedan publiceras först de av årsmötet antagna bestämmelserna angående examensnämndens organisation samt även den av förbundsstyrelsen konfirmerade arbetsordningen.

Härvid skall i korthet påpekas att detta icke är påhittat för nöjes skull eller blott för att esperantisterna skola ha något att syssla med, utan att detta är en mycket viktig sak, t. o. m. en av de allra viktigaste, särskilt vad lärarexamen beträffar.

Vi äro vana vid att vår rörelse endast går sakta framåt, här i landet gör den sannerligen inga språng. Och väl är det, ty skulle det gå för fort finge vi måhända bereda oss på bakslag. Skulle esperanto helt hastigt införas i skolorna eller åtminstone en del av dem, hur skulle då situationen klaras? Vilka skulle bli lärare? Det är inte nog med att hjälpligt kunna esperanto för att kunna undervisa däri utan det är nödvändigt att kunna det grundligt.

Det är absolut nödvändigt att vi få ett stort antal personer kompetenta i undervisning av esperanto om vi skola hoppas på att få till stånd en utbredd användning därav. Vi måste förbereda oss i god tid, och som en första åtgärd är denna examensnämnd inrättad, tanken är att alltefter som kraven stiga och samtidigt därmed förmågan skall denna institution påbyggas.

Så många esperantister som möjligt böra nu söka avlägga någon av de tre fastställda examina. Detta kan lämpligen ske i samband med förbundets årsmöte i Stockholm våren 1923.

Slutligen skall omnämnas att det icke är endast här i landet esperantoexamina skola avläggas, dylika ha sedan långt tillbaka funnits i flera länder och vid Helsingforskongressen hölls ett specialsammanträde för behandling av examensproblemet i och för uppnående av internationell uniformitet i examensfordringarna.

Namnen på examensnämndens ledamöter återfinnas i föregående nummer av La Espero. Det är en stor förmån att däribland kunna räkna en så ansedd skolman som rektorn fil. lic. Sam Jansson.

Anmälningar och förfrågningar ställas till Examensnämndens Ordförande, Svenska Esperanto-Förbundet, Stockholm 1.

Bestämmelser för

SVENSKA ESPERANTO-FÖRBUNDETS EXAMENSNÄMND.

§ 1. Benämning.

Här nedan avsedda institutions namn skall vara: Svenska Esperanto-Förbundets Examensnämnd.

§ 2. Uppgift.

Examensnämndens uppgift skall vara att efter företagen prövning utfärda intyg

- a) om kunskaper i esperanto (lägre examen för praktiskt behov) och
 b) om förmåga att meddela undervisning i esperanto (högre examen avsedd att utgöra kompetensbevis för lärare).

§ 3. Sammansättning.

Examensnämnden skall bestå av tre ordinarie ledamöter, här nedan kallade examensråd, jämte ersättare för dessa till ett antal av högst sex, vilka utses av Svenska Esperanto-Förbundets styrelse för tre år i sänder. Ledamot, som icke uppfyller sina åligganden inom examensnämnden eller visat sig olämplig för denna sin uppgift, kan av förbundets styrelse entledigas från sitt uppdrag.

Examensråden böra, om möjligt, vara bosatta å samma ort företrädesvis Stockholm. Ersättarna böra däremot vara bosatta å andra, lämpligt belägna orter. Ersättare inträder, då examensråd av för hög resekostnad eller annan orsak är hindrad.

Examensnämnden är beslutsmässig, när tre examensråd eller ersättare, dock minst ett examensråd, äro närvarande.

§ 4. Arbetsätt.

Examensnämnden anordnar, så vitt möjligt, examen vid varje förbundets årsmöte, dessemellan å lämplig tid och plats, så snart minst tre examinander anmält sig. Nämnden skall över examensförrättning föra protokoll, som förvaras hos ordföranden.

§ 5. Examensanmälan och avgifter.

Anmälan sker till examensnämndens ordförande, vilken bestämmer tid och rum för examens avläggande. Avgiften, 5 kronor, erlägges samtidigt som anmälan göres; för högre examen och lärarexamen tillkommer lösen av diplom med 2 kronor. Avgift återbördas icke, om examinand misslyckas i examen.

I händelse examinand, som icke godkänts i examen, anmäler sig till ny prövning, skall han erlägga halv avgift.

Examensavgifterna skola överlämnas till förbundets kassör och ingå i förbundets allmänna kassa.

§ 6. Examensbestämmelser.

Bestämmelser angående examens anordning angivande fordringarna för olika betyg upprättas av examensnämnden och fastställas av förbundets styrelse samt tillkännagivas i förbundets tidning.

§ 7. Arvoden.

Examensråden åtnjuta den ersättning, som av förbundets årsmöte beslutas. Om ej annat arvode tillerkännes dem, skola de vid examensförrättning erhålla fri resa och traktamente i likhet med förbundetsstyrelsens medlemmar. Examensråd, vilken samtidigt är medlem av förbundetsstyrelsen, äger ej rätt uppbära särskild ersättning för examensförrättning i samband med årsmötet.

§ 8. Rapportering.

Berättelse över examensnämndens verksamhet skall avgivas till förbundets årsmöte.

§ 9. Ändring av dessa bestämmelser.

Ändring av eller tillägg till dessa bestämmelser kan göras av Svenska Espe-

ranto-Förbundets årsmöte. Innan förslag härom upptages till behandling, skall examensnämndens yttrande inhämtas och föreläggas årsmötet.

§ 10. Upplösning.

Beslut om examensnämndens upplösning fattas på enahanda sätt som i föregående paragraf stadgas angående ändring av eller tillägg till dessa bestämmelser.

(Dessa bestämmelser antogs av Svenska Esperanto-Förbundets årsmöte i Malmo, den 16 april 1922.)

Det av nämnden uppgjorda examensreglementet.

Av Svenska Esperanto-Institutet*) anordnas följande examina:

- A. Elementärexamen.
- B. Högre examen.
- C. Lärarexamen.

A. Elementärexamen.

Elementärexamen anordnas i regel vid slutet av en elementärkurs av dess ledare för deltagare, som önska intyg över sina kunskaper i esperanto. Examinanden skall med hjälp av ordbok kunna översätta en icke alltför svår esperantotext till svenska och tvärtom samt föra ett enklare samtal på esperanto.

Kursledaren sänder förteckning (form. 1.) på examinanderna till institutet, som utser examensvittne och tillhandahåller texter för den skriftliga prövningen.

Den skriftliga prövningen omfattar:

- 1) översättning från svenska till esperanto, och
- 2) översättning från esperanto till svenska, båda med ordbok och under kontroll av kursledare och examensvittne, vilka genast försegla och insända proven till institutet för bedömmande.

Den muntliga examen omfattar:

- 1) läsning och översättning av esperantotext. (Stor vikt fästes vid uttalet.);
- 2) grammatiska frågor på de 16 reglerna (bortfalla vid felfria skrivningar);
- 3) reproduktion av uppläst text;
- 4) samtal över något stycke i den använda läseboken.

Examensvittnet äger föreslå grammatikfrågor, text för reproduktion och ämne för samtal. Examensprotokoll (form. 2.) med betyg för varje prov**) insändas till institutet, som utfärdar betyg (form. 3.) för de godkända, vilket undertecknas av institutets ordförande, kursledaren och examensvittnet.

B. Högre examen.

Högre examen och lärarexamen anordnas direkt av institutet i samband med S. E. F:s årsmöten eller eljes vid behov. Examinand skall själv insända anmälan (form. 4.) senast 3 månader före examensdagen.

I den högre examen skall examinanden visa full förtrogenhet med esperantogrammatiken, förmåga att korrekt läsa och skriva samt flytande tala esperanto samt

*) Den av examensnämnden nyttjade benämningen institut, som använts med tanke på framtiden och önskvärdheten att få internationellt likformiga benämningar på dessa institutioner, bibehålles här.

**) Examensvittne har rätt att reservera sig mot examinands godkännande.

kännedom om esperantorörelsens principer, mål och det viktigaste av dess historia.

Den skriftliga prövningen omfattar:

- 1) hem uppsats (ca 600 ord) över självvalt ämne insändes senast 6 veckor före examensdagen till institutet, som fortast möjligt rättar och åter-sänder den;
- 2) referat av uppsatsen med försvar av innehållet;
- 3) översättning till svenska av uppläst svårare esperantotext;
- 4) översättning till esperanto av tämligen svår text.

De tre sista proven kontrolleras av minst en medlem av examensnämnden; ordbok skall finnas tillgänglig för kontrollerat bruk.

Den muntliga prövningen omfattar:

- 1) reproduktion av uppläst berättelse;
  - 2) kortare föredrag över uppgivet ämne;
  - 3) samtal över vardagliga händelser;
  - 4) grammatiska frågor;
  - 5) frågor angående esperantorörelsen; samt för kursledare
  - 6) provlektion och diskussion angående undervisningsplan och metod.
- Den muntliga prövningen förrättas av 2 examinater, vilka utfärda betyg (form. 5.) över godkänd examen.

C. Lärarexamen.

Lärarexamen är i första hand avsedd för yrkeslärare, vilka önska intyg om skicklighet i esperanto, samt för esperantister, som vilja tjänstgöra som lärare i språket.

Den skriftliga prövningen omfattar:

- 1) Längre uppsats om överenskommet ämne, som insändes minst 6 veckor före examensdagen;
- 2) kort uppsats över ett av tre uppgivna ämnen, författad under kontroll av examinater.

Den muntliga prövningen omfattar:

- 1) Diskussion om uppsatserna;
- 2) grammatiska frågor;
- 3) frågor angående esperantorörelsen;
- 4) föredrag och samtal över olika ämnen;
- 5) (event.) prov på undervisningsförmåga.

Den muntliga examen förrättas av 3 examinater, vilka utfärda lärardiplom (form. 6.) åt godkända examinander.

Kurser och råd för examinander.

A. För elementärexamen skall en lärobok grundligt genomgå, t. ex. Nyléns eller Backmans. Bäst är att delta i en kurs om minst 24 lektioner. Dessutom bör man uppmärksamt studera cirka 50 sidor i en läsebok, t. ex. Kabe, Unua legolibro; Privat, Karlo; Setälä, Legolibro; Benneman, Tra la mondo, del I.

B. För den högre examen skall utom föregående kurs grundligt genomgå minst 200 sidor av Fundamenta Krestomatio, vartill kommer uppmärksam läsning av cirka 300 sidor ur de bästa författare, t. ex. Zamenhof, Kabe, Grabowski, Privat.

Om esperantorörelsen återfinnas upplysningar i Möbusz, Dokumentoj de Esperanto; Privat, Vivo de Zamenhof; Fundamenta Krestomatio, sid. 241-316. God stil och korrekt ordbildning förvärvas genom ständig observation och träget

studium av goda författare samt genom studium av Kabe, Vortaro; Zamenhofs Sprachliche Gutachten; Fruictier, Esperanta Sintakso, etc.

Fortast när man nog målet genom att deltaga i en högre kurs, när sådan anordnas. Talfärdighet kan endast förväras genom trägen övning inom föreningen.

C. Enda vägen till mästerskap i esperanto är träget studium av arbeten på och om esperanto. Omkring 2,000 sidor av bästa litteratur torde räcka till som grund för vetenskapligt korrekt behandling av språket. I källskrifterna studeras rörelsens historia; dess bibliografi, särskilt lärobokslitteraturen, bör vara känd. Hos institutet erhållas alla erforderliga upplysningar samt nödiga formulär.

.....

Libroj kaj gazetoj.

Internacia Mondliteraturo. Kolekto de la plej famaj verkoj el ĉiuj naciaj literaturoj, eldonata de Eldonejo Ferdinand Hirt & Sohn, Leipzig. Kun vera ĝojo oni devas saluti tiun ĉi serion. Ni urĝe bezonas verajn librojn esperantajn, ne originalaĵojn sed tradukojn de la plej bonaj libroj el ĉiuj lingvoj. Se ni esperu, ke Esperanto havos signifon kiel internacia lingvo ni devas en tiu lingvo posedi tradukojn de la mondfamaj verkistoj, ne nur la de longe mortintaj verkistoj sed ankaŭ de la vivantaj. Ni ĉi bezonas la tradukojn esperantajn pli frue ol la naciajn por ke ni povu diri: "Rigardu, ni jam havas tiun libron en Esperanto, ĝi ne estas trovebla en sveda lingvo. Se Vi volas tiun libron ekoni, lernu Esperanton!" En unua loko venu la beletristikaj verkoj, en dua loko la popularsciencaj kaj en tria loko la pure sciencaj.

Por ke ni sukcesos havi tian librotrezoron tre utilan por la movado ne taŭgas ke ni agas ĉiu por si mem, sed ni grupiĝo ĉirkaŭ tiu entrepreno, kiu plej bone povas realigi la postulon. Momente la eldonejo Hirt estas por tiu celo la plej taŭga laŭ niaj scioj. Kompreneble la eldono de internacia kolekto devas okazi en malbonvaluta lando, el tiuj Germanujo posedas la plej grandan libroindustrion. Ni esperas ke baldaŭ aperos en tiu kolekto ankaŭ tradukoj de svedaj verkoj.

La nun eldonitaj volumoj de la kolekto estas la jenaj:

Vol. 1. *Hermano kaj Doroteo* de W. Goethe. Eposo idilia. El germana lingvo tradukis Benno Küster. 2a korektita eldono. 80 paĝ. (La unua eldono ankoraŭ havebla.)

Vol. 4. *La Nigra Galero* de Wilhelm Raabe. El germana lingvo tradukis Fritz Wicke. 2a korektita eldono. 64 paĝ.

Vol. 7. *Petro Schlemihl* de Adalberto de Chamisso. El la germana originalo tradukis Eugen Wüster. Tiu libro estas tradukita en preskaŭ ĉiujn lingvojn.

Vol. 8. *Nuntempaj Rakontoj* de G. P. Stamatov. El bulgara lingvo tradukis Ivan H. Krestanoff. Enhavas kvin rakontojn de la ankoraŭ vivanta bulgara verkisto.

Post tralego ni revenos al tiuj ĉi interesaj libroj. Ni deziras al la firmao Hirt grandan sukceson kaj esperas ke ĝi klopodos fari tiun ĉi kolekton tiel riĉa kiel eble, ne sufiĉas kelkaj dekoj da volumoj sed centoj estas bezonataj.

Ni samtempe volas proponi al la firmao eldoni kolekton da biografioj pri mondfamuloj, unu kajero pri ĉiu persono. Tia kolekto estus valora, interesigante pri certa famulo oni tuj povus trovi lian biografion en esperanta kolekto.

Universala Legolibro de Wilhelm Fricke. Modelaj tradukaj Esperantaj. 176 paĝ. Berlin 1922. Esperanto-Verlag Ellersiek & Borel. G. m. b. H. Tiu ĉi legolibro ne celas esti la unua ekzercilo de la nova esperantisto, ĝi komencas per poeziaĵoj kaj modelaj prozaj legaĵoj. La libro havas tre allogan aspekton, la enhavon ni ne povis detale rigardi. Vidante tiun ĉi legolibron oni tamen demandas: Kial le eldonisto ne pretigis novan eldonon de Unua Legolibro de Kabe, la legolibro plej multe ŝatata kaj pridemandata?

En la antaŭparolo la verkisto diras, ke laŭ lia opinio la esperantokursoj devas daŭri minimume 5-6 monatoj. En tio li estas tute prava. La partoprenantoj devas vere *posedi* la lingvon antaŭ ol ili finas la kurson, alie en plej multaj okazoj ili baldaŭ perdas la intereson.

Devoj de la Homo de Guiseppe Mazzini, trad. el itala lingvo Mikaelo Arabeno. 164 paĝ. Laborista Esperanto-Grupo, Genova. Tiu ĉi konsiderinda libro estas eldonita en 10,000 ekz., kiuj plej grandparte estas disdonitaj senpage. La verkinto estis itala advokato, li naskiĝis 1805. Kiel sociologo li estas mondfama. La apero de tiu ĉi verko estas bona signo pri la seriozeco de Esperanto.

Amfitriono de Molière. El franca lingvo tradukis Enrique Legrand. Komedio en tri aktoj. 128 paĝ. Esperantista Centra Librejo, Paris. Apero de verko de Molière en Esperanto devas ĝojigi nin ĉiujn. La traduko estas bona, precipe se oni konsideras la satirplenan stilon de la verkinto, ankaŭ la aspekto de la libro estas kontentiga.

Stranga Heredaĵo de H. A. Luyken. Romano originale verkita en Esperanto. 320 paĝ. Eldonis Ferdinand Hirt & Sohn, Leipzig. Post tralego ni revenos al tiu libro.

The Esperanto Teacher de Helen Fryer. Simpla kurso por personoj ne sciintaj la gramatikon. 10-a eldono. 172 paĝ. Brita Esperanto Asocio, 17 Hart Street, London. W. C. I. Enhavoriĉa lernolibro kun Angla-esperanta vortaro.

Commercial Esperanto de W. M. Page. Apartenas al serio de Pitman. Lernolibro en Esperanto por komercistoj. 80 paĝ. Eldonis Sir Isaac Pitman & Sons Ltd., Bath.

Esperanto in twelve lessons de Stella. Lernolibro kun gramatiko tre simpla, 52 paĝ. Brita Esperanto Asocio, 17 Hart Street, London W. C. I.

BES-a Adresaro. 4a eldono. Bohema Esperanto-Servo, Moravany, Bohemujo. Ni neniam ŝatis tiun ĉi libron. En la 3a eldono la eldonintoj sen permeso enpresis adresojn kio kaŭzis al multaj samideanoj nur ĉagrenojn. Tio sama rilatas kredeble ankaŭ al la kvara eldono. Ni havas la jarlibron de U. E. A. Fariĝu membro de tiu subteninda organizaĵo, kies jarlibro estas la plej utila esperantista dokumento ĝis nun aperinta.

Dua Kurso Legolibro. Kompilita de W. M. Page. Kolekto de Brita Esperanto Asocio n-ro 3. Tiu ĉi legolibro celas ekzercadon de nia lingvo en kursoj, ĝi ankaŭ bone plenumas sian taskon. La mallongaj legaĵoj estas amuzaj, la stilo bona.

Internacia Kantaro de Paul Benne-mann. Tekstaro. Eldonejo Ferdinand Hirt & Sohn, Leipzig. 64 paĝ. Tio estas pligrandigita kaj prilaborita nova eldono de "Esperantista kantaro".

Muzika eldono estas samtempe eldonita.

Akordoj Esperantaj de M. L. Kaplan. (Esperanta Librotrezoro No 2) Bialystok 1922. Formato 10¹/₃ × 17; 32 paĝoj kaj kovrilo. Eldonejo: J. Šapiro, Lipova 33, Bialystok (Polujo). Prezo 4 respondkuponoj afrankite.

First Steps in Esperanto. Facila lernolibro de Esperanto por infanoj kaj komencantoj anglalingvaj; verkita de Montagu C. Butler, Sekretario de la Brita Esperantista Asocio. Prezo: — 9 penceoj; fleksebla tolo, 1 ŝilingo. Ricevebla ĉe la B. E. A., 17 Hart Street, London, W. C. I.

La Paĝo de l'Reĝino de Eugeno Hel-tai kaj Emilo Makai. Rek. de E. L. A. Vendas Paŭlo Balkányi. Hajos ut. 15, Budapest VI. 32 malgrandaj paĝoj, prezo 1 resp. kup. La svedoj partoprenintaj la postkongreson en Budapest 1921 parolis ravite pri la aranĝoj de niaj hungaraj samideanoj kaj ankaŭ pri la teatro. La teatraĵo tiam ludita nun estas eldonita en kajera formo.

Du Poemoj de E. Miĥalski. Esperantista Eldonasocio "La Nova Epoko", Moskvo. 16 paĝ.

Urboj de estonto. Biblioteko de Teristo. N-o 2. Pritraktas la fondon de ĝardenurboj. 16-paĝa kajero.

La Formontinta Amiko de Jules Thié-bault. Trad. E. Grosjean-Maupin. Teoria kaj praktika partopreno por pravi la identecon de la spiritoj. Esperantista Centra Librejo, Paris. Parolado farita dum la esperantista kongreso en Praha 1921.

Vortaro de Esperanto de Kabe. La reapero de tiu ĉi valorega libro forigas grandan mankon. Ĉiu esperantisto, kaj neperfekta kaj perfekta, bezonas tiun ĉi libron, kiu donas koncizajn kaj fidindajn sciigojn pri la vera signifo de la vortoj en Esperanto. Prezo 4 sved. kronoj.

La Policisto. Tutmonda nepolitika organo de la policistaro kaj de la ordo. Responda redaktoro kaj eldonanto: Aŭgusto Marich, hungara reĝa polica ĉefinspektoro. Adreso: Budapest 41, Poŝtkesto No 255. Aperas en ĉiuj 6 semajnoj. Tiu gazeto vere enhavas artikolojn por la fakanoj, ne tian miksaĵon kia estas kutima en niaj esperantogazetoj. La fakaj gazetoj estu precipe fakaj organoj *per* Esperanto.

Fervoja Esperantisto. Organo de Internacia Asocio de la Esperantistaj Fervojistoj. Redakcio kaj Administracio: Praha II, Tešnov n-o 10. Responda redaktoro, fervoja ĉefrevidento Jaromir Ivanovic. Posedanto kaj eldonanto Eldrich Adámek. Aparas monate. Abonpago por 10 numeroj: Por Svedujo 2 kronoj svedaj.

Katolika Revuo. Por religiaj, socialaj, sciencaj kaj literaturaj aferoj. Redaktoro: Johano Kozma, greko-katolika paroĥestro. Administracio: *Nyircsazari*, dep. Szacmar, Hungarujo. 32-paĝaj numeroj, multenhavaj.

Oesterreichischer Esperanto-Bericht. Aŭstria Esperanto-Raporto. Mollardgasse 55, Wien VI. La grandaj elspozoj malebligis la eldonadon de *Nova Tempo*, tial oni kreis novan gazeton. Ĝi aperos almenaŭ 6-foje dum la jaro.

Esperanto, Genève, N:o 6 1922 enhavas: *Pri organiza problemo en Helsinko*, Edmond Privat. *Laborinstruo, laborlernejo*, Trarbach. *Instituto J. J. Rousseau*, Pierre Bovet. *Gramofono por lingva studado*, J. Merchant. *Petroseto*, L. Fulda. *Tra la libraro*, G. S. *Esperantista Literatura Asocio. XIVa Kongreso. Kroniko. Movado en Azio. La demando pri ĝenerala organizo* (kun propono pri novaj statutoj de s-o Page). *Oficiala informilo de UEA. Antaŭ-kaj postkongresoj. Tra la gazetaro*, k. t. p.

Svenska Arbetar-Esperantisten (Sveda Laborista Esperantisto). Redaktoro Einar Adamson. Ruĝa okpaĝa propagandfolio.

Ruĝa Esperantisto. Presorgano de N.-Novgoroda Klubo de Sovjetlanda Esp. Unuiĝo. Adm. 9, Mironosickaja, N.-Novgorod, Ruslando. Ni kelkfoje legis pri tiu gazeto, nun ĝi estas sendita al ni el Hispanujo. Ĝi similas al la aliaj rusaj gazetoj. La intereso por Esp. daŭre vivas en tiu lando kvankam malhelpita per la mizeraj vivkondiĉoj.

La nova epoko. Internacia Literatur-Socia Revuo. Eld. de Esperantista Eldonasocio L. N. E., 1-a Tverskaja-Jamskaja, 35. kv. 5, Moskvo, Ruslando, Ankoran unu Ruslanda gazeto nova. Pri la ebloj por niaj rusaj samideanoj eldoni "internacian literatur-socian revuon" ni nenion volas diri. El la enhavo leginda, ni volas nomi artikolon pri "Esperanto en Rusio", kiu donas klarigon pri la fakto, ke E. ne pli rapide antaŭenmarŝas en tiu lando. La kaŭzo estas la naiveco kaj nesperteco de la samideanoj.

La France Postale Espérantiste. Organe trimestriel de l'Association Espérantiste du personnel des P. T. T. de France et des Colonies. Abono 3 frankoj po jare. Adreso de la red. M. Michelis di Renzi, 20 Avenue Reillie, Paris (14).

Internacia Komerca Revuo. La eldono de Furrer & Co. transprenis la eldonadon de tiu ĝi gazeto. S-o Unger daŭre estos la redaktanto. La firmaoj anoncantaĵoj en IKR pri elsendo de esperantaj prospektaj en plej multaj okazoj ne posedas tiajn. Tion ni diras el propra sperto. Ĉu sufiĉe da seriozeco mankas ankaŭ tie?

Teristo. Monata bulteno, dediĉita al serĉado de vojoj celantaj al la realigo de vivo justa kaj harmonia. Eld. en lingvoj Esperanto kaj rusa. Adreso provizora: Stanislaw Szabuniewicz, Poŝtkesto 663, Moskvo, Ruslando. Abonprezo sv. kronoj 5:—. Enhavo interesa, preso bona.

Statuto de Universala Esperanto-Asocio. Sendita al la delegitoj.

Paco. Monata cirkulero de la internacia centro de absolutistaj kontraŭmilitistoj. Broederschapshuis (Fratega Hejmo), Bilthoven, Nederlando. Multobligitaj cirkuleroj kun artikoloj kontraŭmilitaj.

Bulteno. Adr. N. Valentinov, Ĉudevskoj pr N. 6, Moskvo. Eldonita de la Sovjetlanda Unuiĝo Esperantista. Tute en rusa lingvo.

Internacia Foiro Reichenberg, Ĉeĥoslovakujo. Bela afiŝo.

Suomen Urheilulehti. (Finna Sporta Revuo). Esperantonumero eldonita kaŭze de la universala kongreso esperantista en Helsingfors. Enhavas tre interesajn artikolojn pri la finna sporto.

Kolekto de la Esperantisto. Numero 2: Kurso de Esperanto por Germanoj. Wien, II. Postamt 34. 24-paĝa gazetnumero, 22x29 centimetroj. Enhavas 10 lecionojn pri Esperanto en Germana lingvo.

Grottoj en Han (Belgujo). 8-paĝa gvidfolio interesa, sed abundas lingvaj malkorektaĵoj kaj eraroj. Ricevebla senpage ĉe Oficiala informoficejo por fremduloj, Grand Place 10, "Maison des Brasseurs", Bruxelles.

En maŝinskribita gazeto de S. G. U. (junularo bontemplana) s-o Gust. Johansson, Falun, skribis du longajn artikolojn pri Esperanto. La enhavo de la gazeto estas legita antaŭ 100 personoj.

La foiro de Malmoe elsendis folieton kun invito viziti la foiron. La lingvoj uzitaj estas angla, franca, germana, esperanta kaj sveda.

Venezia kaj la XIIIa Internacia Arta Ekspozicio. Publikigita de la Esperanta Grupo L. L. Zamenhof, S. Luka 4115, Venecio. 8 paĝoj kaj kovrilo.

Viena Internacia Foiro. 10-18 de septembro 1922. 6-paĝa prospekto, belaspekta.

III. Intern. Foiro de Reichenberg 12-20 aŭg. 1922. Prospekto elsendita de la Esperantofaĥo de la foiro.

Från förbundsexpeditionen.

I anseende till det sjunkande penningvärdet och de tryckta tiderna ha prisnedsättningar företagits å de artiklar där det varit möjligt enligt annons på sista sidan. Ombudens ineliggande lager skola nedskrivnas motsvarande belopp.

Backmans lärobok är i det närmaste slutsåld, endast några inbjudna exemplar finnas kvar. Vid planerande av kurser är det säkrast att räkna med Nyléns lärobok. Den kan lämpligen kompletteras med Kursa Lernolibro av dr Privat.

Sök upp alla som ni vet ha intresse för världsspråkssaken och anhöll om deras medverkan i någon form.

På grund av bristande utrymme måste en del text överstå till nästa nummer.

Endast om vi arbeta kunna vi hoppas på Esperantos framgång.

Stockholm, Violas Förlags A.-B:s Tr., 1922.

NYHETER:

Etui till tändsticksaskar av aluminium med grön emaljerad stjärna och inskription "Esperanto". Pr st. 0:50.

Miniatyrvärldsatlas. 14 blad. Format 85x105 mm. med nya gränserna och text på svenska. Pris 0:25. (Återförsäljare erhålla rabatt. Begär upplysningar).

Jordglober med nya gränser och svensk text:

N:o 1. 12 cm. diameter 2:50.
" 2. 20 " " 7:50.
" 3. 26 " " 15:—.

Vykort från Stockolm, 3 olika, färglagda, med svensk och esperantisk text. Pr st. 0:15. Pr 10 st. 1:25.

Prisnedsättningar.

Från 1:a oktober gälla följande priser:

Backman: Svensk-esperantisk ordbok. Hft 4:—. Inb. 5:—.
Stjärnor, miniatyr (nål)..... 0:40
" gröna, vanl. mod. 0:60
" " " " (knapp) 0:75
" " " " (brosch) 0:60
" " inskr. "Esper." (nål) 0:75
" rund knapp, "Esperanto.
" Lingvo Internacia" ..... 1:—

Ny litteratur.

George Williams. En levnadsteckning över grundläggaren av K. F. U. M.-rörelsen. Utgiven av Internationella alliansen av K. F. U. M. 1:25.

Internacia Mondliteraturo.

Vol. 1. Goethe: *Hermano kaj Doroteo*.
Vol. 4. Raabe: *La Nigra Galero*.
Vol. 7. Chamisso: *Petro Schlemihl*.
Vol. 8. Stamatov: *Nuntempaj rakontoj*.
Ferdinand Hirt & Sohns nya serie.
Pris pr vol. 0:75.

Bennemann, Paul: Internacia kantaro. musikupplaga, omarbetning o. utvidgning av den välkända Esperantista kantaro. Inb. 0:75.

Prenumeration å veckotidningen Esperanto Triumfonta

mottages av

Förlagsföreningen Esperanto, Stockholm 1.

Pris: 1/1 år 12:— sv. kr., 1/2 år 6:— sv. kr. Prenumeration kan börja när som helst.

Anslut Eder till
Svenska Esperanto-Förbundet
Stockholm 1

Årsavgift kr. 5:50, däri inberäknat prenumerationsavgiften för La Espero. Insend årsavgiften snarast möjligt!